GAZETA KRAKOWSKA

N^ro 56.

Z KRAKOWA DNIA 13. LIPCA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 5 Lipca.

Wypis z Rozkazów dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewiczowskiey Mości W. X. Konstantego.

Dnia 29 Czerwca 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Postepuie na wyższy stopień.

W gwardyi: Z szwadronów strzelców konnych gwardyi, podchorąży Ożarowski, na podporucznika, z zostawieniem go w tychże szwadronach.

Liczyc maią starszeństwo w gwardyi.

W piechocie: Z pułku 1go piechoty liniiowey, Kapitan Jan Hermann, i z pułku 2go strzelców pieszych, Kapitan Teodor Marchocki, Adjutanci polowi Jenerała Brygady Sierawskiego, pierwszy w bataliionie grenadyierów, a drugi w bataliionie strzelców pieszych gwardyi, nie przestaiąc pełnić obowiązki Adjutantów polowych przy tymże Jenerale.

Przeznaczony zostaie.

W piechocie: Do pełnienia obowiązków Adjutanta polowego przy Jenerale Brygady Zymirskim, porucznik Walenty Dunin z bataliionu grenadyierów gwardyi, nie przestaiąc liczyć w tymże bataliionie.

Otrzymuie dymissyią z pensyią retretową.

W piechocie: Przykommenderowany do pułku 1go piechoty liniiowey, podporucznik Mędlikowski.

Wracaią do dawnych korpusów.

Z Zandarmeryi: Kapitanowie: Szlagowski, do pułku 5go piechoty liniiowey, i Rozmysłowski, do 3go strzelców pieszych. Porucznicy: Siedełkiewicz, do 2go pułku Ułanów, i Kadłubiski, do 4go Ułanów. Podporucznik Popielnicki do 2go pułku strzelców pieszych.

Przeniesieni zostaią.

Do Zandarmeryi: Kapitanowie, Bogusławski i Chylewski z korpusu Inwalidów porucznicy, Sikorski, przykommenderowany do pułku 4go piechoty liniiowey, i Urbanowicz z woyska. Podporucznik Mikorzewski, z pułku 4go Ułanów.

Dyrekcyia Jeneralna Loteryy Kraiowych Królestwa Polskiego.

Podaie do powszechney wiadomości, iż stosownie do ostatecznego postanowienia Namiestnika Królewskiego w dniu 26

Kwietnia r. b. zapadłego, ciągnienie Loteryi na maiętność Tyszowce dnia 24 b. m. o godzinie 9tey rano pod prezydencyią osób od Rządu na to wyznaczonych, istotnie rozpoczęło się, i codziennie wyiąwszy święta, w domu Loteryynym, aż do odciągnienia wszystkich 85,000 Numerów agitować się będzie.

W rzeczonym dniu 1,400 Numerów odciągniętych zostało, z których następuiące, wygrały to iest: Nra 82,942—59,801—10,226—46,148—28,233—24,330—24,836—72,193—75,636—76,145—56,687—1,730—2,637—6,433, po 5 czer. zł.

W następuiącym czyli 25 dniu b. m. odciągnięto 1,600 Numerów, z tych wygrały Nra 45,253—74,918—5,518—53,587—78,148—77,209—37,709—36,949—20,505—7,940—20,672—47,509—18,204, po 5 czer. zł. Nra zaś 21,152—20,119—24,343—36,384 po 10 czer. zł.

Dnia 26 b. m. odciągnięto 1,600 Numerów, z tych wygrały Nra 55,988—12,520—1,991, po 5 czer. zł.

W d. 27 odciągnięto 1000 Nrów, z których wygrały następuiące Nra 54,032—39,040—217—67,564—61,555—47,777—79,657—82,632—78,194—11,716, po czer. zł. 5 Ner. 62,798 czer. zł. 10 Ner. 42,830 czer. zł. 15 Ner. 31,181 czer. zł. 25.

Na dniu 28 b. m. odciągnięto 1600 Numerów, z tych wygrały Nra 66,796—27,648—37,407—36,277—61,200—62,551—4,945—10,192—2,884—347—po 5 czer. zł. a Ner 17,179 10 czer. zł.

W d. 29 odciągnięto 800 Nrów, z których wygrały Nra 2,300—33,460—73,639—64,310—26,499—61,547—17,052—82,963—52,812—32,147 po czer. zł. 5.

W d. 30tym odciągniono 800 Nrów, z których wygrały Nra 80,837—80,509—50,732—65,901—19,391—20,490—80,370—17,734—66,663—83,837—79,035 po czer. zł. 5 Nra 3,009—2,290 po czer. zł. 10, a Ner 82,551 czer. zł. 15.

W d. 2gim odciągnięto 800 Nrów z których wygrały Nr. 81,476—52,498—71,885 83,611—38.745 po czer. zł. 5. Ner 61,239 czer. zł. 25.

W d. 3cim odciagnięto 800 Nrów, z których wygrały Nra 84,794—11,206—42,027—80,254—54,813 po czer. zł. 5. Ner 8.414 czer. zł. 10. Ner 47,533 czer zł. 15 Nr. 40,772 czer. zł. 25.

W dniu dzisieyszym z rana odciągnięto 800 Nrów, z których wygrały Nra 34,728—40.368—72,640—53,664—56,485—64,235—8,634—66,962—29,037—42,011—13,067—70,702—68,399—69,690 po czer. zł. 5. Ner 46,768 czer. zł. 10.

Dalsze ciągnienie ninieyszey Loteryi do następnego dnia na godzinę 9 rano odłożone.

W Warszawie d. 4 Lipca 1817.

Kochanowski.

Straszak, S. J. D.

Ze Lwowa 26 Czerwca.

Dokończenie przerwanego w przeszłym Numerze gazety Reskryptu N. Pana do Stanów Gallicyyskich:

Tryb sprawowania interessów w Wydziale kraiowym, będzie późniey osobną instrukcyią przepisanym.

Poprzedniczo sądziemy za rzecz potrzebną namienić, co następuie:

Popierwsze: Porządek, iakim interessa na Seymie pod rozwagę brać maią, będzie przez Prezesa zgromadzenia seymowego wyznaczanym. Jeżeliby więc który z współczłonków seymowych, iakowy przedmiot, albo iakowe przedstawienie, któreby mu się potrzebnem bydź zdawało, wnosić zamyślał, powinien poprzedniczo propozycyię swoię Prezesowi Stanów przyzwoicie oświadczyć, i iego zezwolenie na

to pozyskać, iak to i w innych Niemieckich Prowincyiach Naszych iest przepisanem.

Powtóre: Prawo nakładania podatków w całey rozciągłości swoiey, przy Nas zostaie. Będziemy iednakowoż cztery owe Stany o uchwalonem rozpisaniu nakładów pieniężnych lub produktowych, z podatkiem gruntowym związek maiących, czyli o tak zwaney kwocie woyskowey i kameralney, w kształcie osobnych postulatów, corocznie uwiadamiać.

Potrzecie: Jeżeliby Stany iakowe no kolwiek bądź dla dobra tych Królestw pożytecznym celem, rozpisanie daniny, albo zbieranie dobrowolnych składek przyzwoitem poczytywały, na owczas maią takowe życzenie swoie przez rząd kraiowy do Naszey wiadomości podać, przed nadeyściem zaś odpowiedzi Naszey od wszelkiego rozpisywania lub zbierania wstrzymać się.

Poczwarte: Przychody stanowego funduszu domestykalnego, dopoki takowe utworzenia własney kassy warte nie będą, będzie Nasza główna kassa prowincyonalna, bez naymnieyszego mieszania onychże z innemi pieniędzmi kameralnemi albo funduszowemi, w schowaniu trzymać. Taż sama główna kassa prowincyonalna, wykaże co miesiąc pozostałość tegoż funduszu Wydziałowi kraiowemu, i kwoty, które tenże Wydział stosownie do instrukcyi swoiey przekaże, z pomienionego funduszu wypłacać będzie.

Popiąte: Dopóki własną stanową Izbę rachunkową utworzyć za rzecz potrzebną nie uznamy, będzie prowincyonalna rządowa Izba rachunkowa (Buchalteryia) Wydziałowi kraiowemu w przedmiotach do zakresu działalności iego należących, potrzebne obiaśnienia dawać.

§. 15. Ponieważeśmy w ninieyszym Reskrypcie z Arcy-Urzędami prawo znaydowania się na Seymach, iuż połączyli, przeto ponawiamy nnieyszem naymiłościwsze zapewnienie, że owym, którym takowy Arcy-Urząd łaskawie nadamy, toż nadanie osobnem, przez Nas własnoręcznie podpisanem dyplomatem, oznaymiamy. Również potwierdzamy onymże rangę przed wszystkiemi współczłonkami seymowemi, i przyrzekamy owym ze stanu Magnatow w szczególności ieszcze tę łaskę, że na ich prośby o dostąpienie dostoieństwa Radcy taynego, celnieyszy wzgląd mieć będziemy.

§. 16. Prawo nadawania indygenatu, ma wyłącznie do Stanow na Seymie zgromadzonych należeć; obowiązuiemy ie zatem: *a.*) Aby każdoczesnemu Prezesowi Naszego Galicyyskiego rządu kraiowego, skoro im mianowanie iego ogłoszonem zostanie, bez żądania iakoweykolwiek bądź taxy, indygenat nadawały. *b.*) Aby Stany wszystkim owym, dla których nadanie indygenatu przeznaczemy, i których im tym końcem wymieniemy, dyploma indygenatu bezwłocznie wydawały, i *c.*) z własnego wyboru nikomu indygenatu nie dawały, kto przynaymniey stopnia Rycerskiego w Cesarstwie Naszem nie posiada.

Ażeby z resztą w przypadku, gdzieby dowiedzione było, iż rozstrzygnienie prośby o nadanie indygenatu, bez żadney winy spoźnionego podania prożby przez proszącego nie zachodzący, ze strony zgromadzonego Seymu w należytym czasie nastąpić nie mogło, osoby o indyge-

nat staraiące się od złych skutków w niepozyskanego prawa indygenatu ochronić upoważniamy, Wydział kraiowy, aby się w takowych poiedynczych przypadkach, przez rząd kraiowy u Nas, o stosowne przedłużenie terminu do pozyskania indygenatu, nayuniżeniey wstawiał.

Taxy za indygenat postanowiliśmy dla stanu Magnatów na 2000, a dla stanu Rycerskiego na 1000 złot: Reńs: Taxy te stanowemu funduszowi domestykalnemu poświęcone, maią się takiey walucie opłacać, iaka na opłacanie tax, do rządowych Kass wpływaiących, w ogólności przepisaną będzie.

Wolność od opłacania tax indygenatu, oprócz przypadku wyżey pod *a*) wymienionego, tylko za szczególnieyszem zezwoleniem Naszem mieysce mieć może.

§. 17. Co się tycze rangi, iaka się Naszym, na Seymie znaydować się maiącym członkom Stanow, między niemi należy, stanowiemy co następuie:

Na środkowey i naywyższey części mieysca na odprawianie Seymu obranego, postawi się tron, nad którym Nasz portret pod baldakinem umieścić należy. Po prawym boku tronu, w ukośnym kierunku od onegoż, przeznaczamy mieysce dla Prezesa Stanow na osobnem krześle; po prawym boku iego w dalszym ukośnym kierunku, ma bydź postawiona osobna ławka dla Arcy-Dygnitarzów Królestwa, między którémi Katolicki Arcy-Biskup Lwowski obrządku Łacińskiego, pierwsze mieysce zaymować powinien. Na lewym boku tronu, podobnież w ukośnym kierunku od onegoż, maią inni Arcy-Biskupi i Biskupi Nasi, godnością taynych Radców zaszczyceni, potem zaś owi, którzy tey godności nie piastuią, daley Prałaci, Opaci, Infułaci, i Deputowani Kapituł katedralnych, w osobney ławce zasiadać. — Na prawym boku podobnież koło Prezesa Stanów, między ławką Arcy-Dygnitarzów, a stołem wyznaczaią się mieysca dla Xiążąt, w osobney ławce. Po prawym boku, za Dygnitarzami kraiowemi, maią tayni Radcy Nasi, którzy do żadney z powyżey wymienionych kategoryi nie należą, podobnież w osobney ławce mieysce zaymować. — Po nich następuią członkowie seymowi stanu Hrabiow i Baronów, w poczet Szambelanów Naszych przyięci, a potem reszta członkow seymowych ze stanu Magnatów. — Na lewym boku, koło duchowney ławki, zasiądą członkowie seymowi stanu Rycerskiego. — Na nayniższem mieyscu, naprzeciwko krzesła Prezesa, maią nareszcie Deputowani mieyscy, a mianowicie tym razem Deputowani miasta Lwowa, w osobney ławce mieysca pozaymować.

§. 18. Dyplomata szlachectwa, dawane mieszkańcom Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi, iuż od lat kilkunastu tak się wydaią i także w przyszłości tak wydawanemi będą, aby nie tylko w samych tych Królestwach, lecz w całem Cesarstwie Naszem ważnemi były. Gdyby iednakże który, takowem dyplomatem obdarzony, chciał zostać Członkiem Stanow w inney iakowey Niemieckiey *Prowincyi* Naszey, musi się o indygenat w oneyże postarać; ponieważ bez takowego nie mogliby bydź uczestnikiem praw i prerogatyw Stanow teyże Prowincyi w ogólności, i każdemu Członkowi oneyże w szczególności nadanych.

§. 19. Co się tycze właściwości sądu,

przeznacza się dla Ciała stanowego szlacheckí sąd Lwowski, iako Forum privilegiatum. Co do poiedynczych członkow stanowych, pozostaie się przytem, co w temże Królestwie, równie iak i w innych Prowincyiach Niemieckich, przepisano.

§. 20. W dowod naszego faworu i łaski nadaiemy Stanom tych Królestw, mieysce i głos na Seymie maiącym, prawo noszenia munduru stanowego, i oczekuiemy od wiernych Stanow Naszych propozycyi iego nakształt mundurow innych Prowincyy Naszych, a to według kolorow herbu Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi.

§. 21. Seym będzie się z porządku raz w roku odprawiać, a dzień na to My wyznaczać będziemy. Listy do ziazdu na Seym wzywaiące, czyli Convocatoria do Arcy - Biskupow i Arcy - Dygnitarzy kraiowych, będą się od Nas, do innych zaś Członkow stanowych, od Prezesa seymowego wydawać. W ważnych okolicznościach, także i oprócz zwyczaynego Seymu, iednakowoż tylko za Naszem zezwoleniem, zwołanie Stanow mieysce mieć może.

§. 22. Pozwalamy naymiłościwiey, aby się przy zaszłem w roku 1787 wcieleniu Bukowiny do Galicyi, co do urządzenia Stanów, pozostało.

Przez to pełni się Nasza nayłaskawsza wola i postanowienie, i zostaiemy Wam z Cesarską i Królewską łaską przychylnemi.

Działo się w Naszem Cesarskiem głownem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 13 Kwietnia roku 1817, panowania Naszego 26. (*Tu podpisy*.)

Z Berlina d. 3 Lipca.

N. Król Jmci tak szypko do Töplitz iechał, iż d. 24 Czerwca rano opuściwszy Potsdam, wieczor o godzinie 9 przeiechał przez Drezno, i zamiast nocowania w Zehist pod Pirną, wyiechał ztamtąd zaraz po północy i nazaiutrz na godzinę 9 z rana w Töplitz stanął. D. 30 udał się J. K. Mość ztamtąd do Karlsbadu.

Z Karlsbadu d. 20 Czerwca.

Kąpiący się tu Prussacy obchodzili onegday rocznicę bitwy pod Waterloo obiadem, na który zaprosili Xcia Blücher. D. 6. b. m. było iuż tu 471 gości, a codziennie liczba ich się powiększa. Pomiędzy znakomitszemi z nich liczą Arcy Xcia Palatyna, Xcia Schwarzenberga, Xcia Blücher. Zniesiona tu iest wszelka etykieta dworska; Xiążęta żyią iak ludzie prywatni. Drogość w okolicach tuteyszych i na granicach Saskich iest niesłychana. Dla ubogiego skorka sucha chleba pedrobiona z tuteyszą wodą gorącą iest naywiększym przysmaczkiem.

Z Londynu d. 24 Czerwca.

Ministrowie prawie codziennie miewaią radę. W woysku maią nastąpić podwyższenia, a dla zbiegów ogłoszone bydź ma do 18 Sierpnia ogólne przebaczenie.

Rozchodzi się pogłoska, która iednak potrzebuie potwierdzenia, że Xże Feltre (Jen. Clarke Francuzki Minister woyny) przybydź ma na Francuzkiego posła do Londynu.

Podług podanego parlamentowi pocztu liczba uwięzionych dotąd osób z rozkazu Ministrów na mocy zawieszenia prawa *Habeas Corpus* wynosi 32, oprocz uwięzionych niedawno 50 w Nottingham, z których kilkunastu wystawiało prawdzi-

wy obraz głodu, nędzy i rozpaczy.

Mowią, iż krążąca pod brzegami południowey Ameryki Angielska eskadra z 2 fregat złożona, pomnożoną niezwłocznie ieszcze będzie 3 fregatami.

List z Deal donosi, iż d. 20 b. m. przepłynęło około tego portu 9 liniiowych Rossyyskich okrętów, 1 fregata i 1 bryg, płynących do Francyi, dla zabrania ztamtąd woyska.

Kanclerz skarbowy wniosł onegday do izby niższey parlamentu budżet na r. 1817. Po krótkiem wstępie, rzekł: Muszę izbie donieść, iż w dochodach rządowych z cełł i opłaty konsumpcyyney pokazał się w roku przeszłym niedobor w Anglii o 10, a w Irlandyi o 20 od sta. Z tem wszystkiem wystarczą dochody kraiowe na zastąpienie wydatków bez nałożenia nowych opłat, ponieważ od roku przeszłego znaczne nastąpiły pomnieyszenia. Woysko, które w r. przeszłym kosztowało 10 mill. 809,000 f. szt. nie kosztuie w teraźnieyszym iak 9 mill. Koszta siły morskiey wynosiły blisko 10 mill. teraz nie wynoszą iak 6. Koszta artyleryi zmnieyszyły się od 1 mill. 600,000, do 1 mill. 200,000; potoczne wydatki od 2 1/2 mill. do 1 mill. 700,000 f. szt. Tego rocznie wydatki na woysko i siłę morską, artyleryia i potoczne wynoszą więc 18 mill. Na prowizyie od biletów skarbowych, fundusz umorzenie i zaległości rachować potrzeba 4 mill. ogółem 22 mill. f. szt. (Tu wylicza zwyczayne w Anglii podatki do ich zastąpienia, i radzi zamiast zwykłey pożyczki wydanie bankowi ze 12 mill. 600,000 f. szt. biletów skarbowych, co większy zysk kraiowi przynosi niżeli pożyczka.

Podług ostatnich doniesień z Brazylii była w Bahia zupełna spokoyność. Nie wiele ztamtąd posłano woyska do zbuntowanych okolic, ale więcey poyść go tam ma z Montevideo. —Listy z Buenos-Ayres donoszą, że Królewsko-Hiszpańskie woyska w wyższym Peru w ustępie do Lima porażone od rokoszanów zostały, i że Jenerał Martin wysłał kilka kup rokoszanów do Potosi, (gdzie znayduią się naybogatsze srebrne kopalnie.) Sam zaś poszedł za góry Andes. W porcie Val Paraiso zabrane zostały 4 bogato ładowne okręty, które tam z Lima przybyły, rozumieiąc, że port ten znayduie się ieszcze w posiadłości Królewskiey. Wiele bogatych zdobyczy na morzu przyprowadzonych zostało do Buenos-Ayres. Jenerał rokoszański Rondeau wysłany został z 1000 ludzi dla przeprawienia się za rzekę Plata i uderzenia z tyłu na Portugalczyków. Jenerał Artigas opanował wzgorki przy Montevideo wraz z batteryiami. (Wszystkie te doniesienia nie zasługuią ieszcze na wiarę.) Systema korsarstwa i cząstkowey woyny na niezmiernem morzu i lądzie południowey Ameryki iest iednak nader zgubnem dla macierzystego kraiu i nie dozwala iakby potrzeba użyć woyskowey siły dla podbicia tego kraiu.

Z Paryża d. 24 Czerwca

Mowią, iż Marszałek Gouvion St. Cyr Ministrem morskim, a zawiaduiący tym wydziałem Hr. Dubouzage parem, ministrem stanu i członkiem tayney rady mianowanemi zostali.

Zapewniaią, iż przed nieiakim czasem było narędzenie u Xcia Wellingtona czyliby sprzymierzonego we Francyi woyska nie można ieszcze o piątą część zmnieyszyć. Inni mowią, że to na radzenie ty-

czyło się tylko wynagrodzenia Królowey Etruryi.

Wychodzi tu także teraz moralno-literackie peryiodyczne pismo pod tytułem "Izraelici Francuzcy, z dewizą z Psalmu: "Bądź przywiązany do kraiu, i zachoway Twą wiarę.,,

Od dawna niepamiętaią tak Pięknych we Francyi urodzaiow iak tego roku; wszędzie też spada cena zboża i spokoyność powraca.

Wiary godne doniesienia z Madrytu podaią budżet Hiszpański na 1817 rok do 822 mill. realów (205 1/2 mill. fr.) Zwyczayne przychody kraiewe wyneszą tylko 600 mill. r. Lecz 4 bule Papiezkie upoważniły Króla Hiszpańskiego 1) do podciągnienia dóbr Duchownych, wyiąwszy dziesięciny, do zwyczaynych podatków; 2) do wybierania przez 6 lat od Duchowieństwa po 30 mill. nadzwyczaynego poboru; 3) do pobierania na skarb dochodów z wakuiących biskupstw, &c. 4) ażeby z tych pieniędzy zastąpione były penssyie wdow i sierot, które dotąd płacono z skarbu Królewskiego. Cztery te bule rozkazał Król ogłosić z odmalowaniem teraźnieyszego stanu skarbu.

Z Lizbony d. 4 Czerwca.

Urzędowa nasza gazeta zawiera następuiące oznaymienie od Rejencyi o uknowanym w tey stolicy spisku, który zasadzał się na rzekomey śmierci N. Króla: — Król, Pan nasz, dowiedział się z pewnością o spisku, który kilkunastu zdrayców w nierozsądnym i obrzydłem zamiarze uknowało zaprowadzenia rewolucyynego rządu, który, gdyby się był udał, byłby to królestwo na wszystkie niegodziwości nieładu, rozlewu krwi i zniszczenia, iakię widzieliśmy we Francyi, wystawił. Zdraycy tak dalece zaślepionemi byli, iż pochlebiali sobie, że lud i woysko, którzy zawsze byli i są naygorliwszemi obrońcami Religii, Monarchy i oyczyzny, wspierać będą obrzydły zamach buntówników. — J. K. Mość chce, aby wedle przepisów ustaw winni zbrodniarze iak nayśpiesznieу wyśledzonemi, podług surowości ustaw ukaranemi, a niewinni za takich uznanemi zostali, i rozkazał; iż iak tylko ukończą się badania, aby pod sąd oddanemi zostali, &c.,,

Gazeta Madrycka z wielką ostrożnością pisze o spisku w Portugalii, i donosi tylko o kilku uwięzionych osobach w nocy z d. 25 na 26 Maia. — "Zatopiaią się w domysłach o tem zdarzeniu, ale rozsądek nieradzi wierzyć biegaiącem wieściom, i oczekiwać każe prawdziwego w czasie wyiaśnienia.,, — Pisma Francuzkie ogłosiły odezwę, którą spiskowi w Lizbonie do ludu Portugalskiego wydać mieli; iest ona w mocnych napisana wyrazach, ale zdaie się więcey bydź przeciw uciskowi Anglików wymierzeną, niżeli do oddalenia od tronu teraźnieyszego Króla.

Posłowie Portugalscy przy wielkich Dworach Europeyskich odebrali od swoiego rządu rozkaz oświadczyć tymże Dworom, że rząd Portugalski nie myśli w cale przywłaszczyć sobie Hiszpańskich posiadłości w południowey Ameryce, że wysłał tam iedynie woyska, aby wstrzymać rozszerzenie się rokoszu aż do iego kraiów i przyłożenia się do uśmierzenia onego, i że zaięte przez iego woyska kraie nad rzeką Plata zwróci Hiszpanii, skoro ta odzyska tam swoie panowanie.

Oświadczenie to Dworu Brazyliyskiego mile sprawiło wrażenie na posłach po-

średniczących Mocarstw. Rokoss w południewey Ameryce i Brazylii dać miał powod do ważnych naradzeń. Mowią o obowiązkach, które rzeczone Dwory na siebie przyymuią, i do których przystąpienia wszystkie kraie, a nawet ziednoczone Stany północney Ameryki wezwanemi bydź maią, to iest aby ludom, które rokosz podniosą, nie tylko nie dawać żadney pomocy, ale nawet wszelkie związki z niemi zerwać, co zapewne w krótce lepiey się wyiaśni.

Z Nowegoiorku d. 27 Maia.

Gdy Petion, Naczelnik byłey części Hiszpańskiey na St. Domingo, zabrany przez iego okręty statek Amerykański za dobrą uznał zdobycz, Amerykański konsul Taylor opuścił zaraz po tem zdarzeniu d. 22 Kwietnia iego kraie.

W Pernambuko rząd rokoszanów zniosł tytuł szlachty, i używane tam tylko są tytuły obywatel i wieśniak. Na banderze Pernambuko znayduie się tęcza, a nad nią gwiazda. Aże miała się do rokoszu zga prowincyia przyłączyć, zatem znayduią się iuż na banderze dwie gwiazdy. Rokoszanie chcą, ieżeli tymczasem nie doznaią przeszkody, utworzyć 15,000 regularnego woyska i 14,000 milicyi.

Portugalczykowie maią w krotce ustąpić z Montevideo; Jenerał rokoszański Artigas zabrał im 4000 wołow, i 600 ludzi, z nienacka napadłszy, wyciął.

Z Stambułu d. 23 Maia.

Po długiem milczeniu nadeszła tu nakoniec wiadomość o woynie przeciw Wehabitom. Woyna ta, która z obu stron tyle iuż krwi kosztowała, od śmierci Jussum Baszy prowadzoną iest dosyć opieszale przez Namiestnika wielkorządcy Egipskiego, Jbrahima Baszy, częścią dla naturalnych przeszkod, iakie czynią piasczyste pustynie przedzielaiące tych Sektarzow od reszty Arabii, częścią dla wspierania ich przez hordy Arabow. Ostatnia potyczka, o którey tu nadeszło teraz doniesienie, zaszła na początku Grudnia r. z. pod Kamkie za Medyną, w którey powyższe hordy przez woysko Tureckie pobite zostały; padło wiele Arabow i dostało się zwycięzcy w zdobyczy 1000 wielbłądow, 5000 owiec i wszystkie tabory. Zdarzenie to przyspieszyło poddanie się publiskich hord aż do iedney, która cofnęła się w pustynie.

Listy z St. Jean d'Acre donoszą o zniesieniu oblężenia przeciw Ansarytom i czynią nadzieię, iż okrutni ci Sekciarze przez otrzymaną karę od Solimana Baszy wstrzymaią się od dalszych napadow i wycieczek. Podali nawet prozbę rzeczonemu Baszy, w którey nie tylko błąd swoy uznaią, ale nadto oświadczaią się przyiąć Jslamism.

D. 12 b. m. wyszła ztąd na tego letnie krążenie po Archipelagu flotylla, składaiąca się z 2 korwet i 1 galery pod dowodztwem Seraskiera.

Stan zdrowia w naszey stolicy iest zaspokaiaiący, ustała bowiem zupełnie morowa choroba.

Z Memlu d. 20 Czerwca.

Przybyła tu dzis Jey Królewiczowska Mość Królewna Karolina Pruska, i przyiętą od J. Cesarzewiczowskiey Mci W. Xcia Mikołaia została, który przeciw niey wyiechał i tu na nią czekał. Zaślubienie wysokich tych osob nastąpić ma, podług doniesień z Peterzburga, zaraz po przybyciu Królewney Jmci do tey stolicy, która stanąć tam ma d. 21 lub 22 Czerwca.

DODATEK
DO N^ro 56.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 13 LIPCA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

TEATR w KRAKOWIE.

VIII. *Puszcza pod Hermanszt dt, Dramma w 4 Aktach z Niemieckiego Pani Weissensturm tłomaczona; grana 29 Czerwca.*

Pomimo licznych wad iakiebyśmy w tey sztuce wytknąć mogli, znayduiemy ią z wszelkich względów wyższą nad mnostwo dramm niemieckich. Niewidzieć tu tego niewolniczego naśladowania, iakie cechuie dzieła drammatyczne Niemców; tey mieszaniny niezręczney wypadków przeciwnych sobie; wszystkie tu zdaią się bydź naturalne, i iedne z drugich wynikaiące, samo nawet naciągnienie drugiego aktu, wynadgradza piękność następnych sytuacyi, i nieiako usprawiedliwiać się zdaie. Znacznie może przyczynia się oraz do szczęśliwego powodzenia tey sztuki na scenie Polskiey, gładkie iey tłómaczenie.

Panna Baur młodsza w roli Elizemy wiele okazała talentu. Panna Siennicka dobrze się znalazła w 4tym, akcie, kiedy omdlałą Elizemę, zastaie w ręku Almetyka.... Ta fałszywa troskliwość rywalki, nie mogła bydź lepiey oddaną. W Panu Kochanowskim widziemy zawsze tę nieprzyiemną monotonią, którey on zdaie się nie przyznawać w grze swoiey, kiedy mimo poprzednich przestróg trzyma się iey uporczywie.

IX. *Edgar, czyli wyniszczenie Wilków w Anglii. Komedyia w trzech Aktach z Francuzkiego Caignier tłómaczona; grana 3go Lipca.*

Nie moglibyśmy inaczey sądzić, iak tylko że przez omyłkę nazwano tę Komedyią w afiszu dziennym drammą; gdyby widoczne usiłowania Aktorów, osobliwie Panów Worowskiego i Włodka, nie przekonywały aż nadto, iż chcieli koniecznie mieć z niey drammę rozczulaiącą. Cała rzecz chodzi oto: że Xiąże Athewold pierwszy minister Edgara Króla Angielskiego, wysłany dla poznania zachwaloney piękności, Malwiny córki Hrabiego Loredana, postąpił sobie Jak Aryst w bayce Krasickiego; że,

. . . . Słowa nieodmienił,
Poszedł, poznał, pokonał i sam się ożenił.

Sceny zabawne iedne po drugich następuiące, składaią tę wesołą Komedyią, którey autor nigdy niemyślał o tragiczności. Charakter Edgara samego iest iuż Komicznym, że zakochany w inney, gniew swóy wywiera ieszcze na Athewolda, iż go pozbawił Malwiny.... Słowem P. Caignier chciał tylko widzów zabawić, Artyści zaś nasi usiłowali ich zasmucić; iakoż i zasmucili; bo każdy żałować musiał dobrey Komedyi, samochcąc zamienioney na nędzną drammę.

Równieby zasmucać powinna gra Pana Worowskiego, że w niey widzieć nie można naymnieyszey poprawności. Niechcemy sądzić, ażeby wada uprzedzenia

osobie, wzbraniała przystępu naszym uwagom do przekonania iego, przy tey bowiem każdy Artysta drammatyczny, rozumieiąc, że iuż wyższość osiągnął, nieszczęsny!.. czołga się tylko w przysionku świątyni Melpomeny...

X. *Henryk VIII. czyli Anna de Boulen, traiedyia w 5 Aktach, przetłómaczone z Francuzkiego P. Chenier; grana 6 Lipca 1817.*

Znane z historyi Angielskiey okrucieństwa i niesprawiedliwości Króla Henryka VIIIgo, powodowały nie iednego z Autorów do napisania traiedyi. Dyke Autor drammatyczny Niemiecki, napisał podobnąż traiedyią pod tem samem nazwiskiem; niemoże ona w niczem iść w porównanie z ninieyszem dziełem Cheniera, chociaż i ten poeta Francuzki nieuszedł w nim rozmaitych uchybień. Nie dosyć tu mocno wydana wspaniałomyślność Johanny Seimur, i charakter Arcybiskupa Kramuera. Akt czwarty zupełnie iest naciągniętym, i osłabia rolę Johanny, wystawiaiąc ią skłonną do przyięcia ręki Henryka; gdy przeciwnie w końcu Aktu piątego, przenosi ona śmierć samę nad obrzydłe śluby z tyranem!...

Tłomaczenie tey sztuki prozą niewyszło zapewne z pod szczęśliwego pióra. Pełne nieokrzesanych wyrażeń, iednakich słów zbyt do siebie zbliżonych, okazuie zaniedbanie, niezdolność tłómacza. Te wyrazy: *Waćpan*, *Waćpani*, dzisiay nieużywane w traiedyiach wyższego rzędu; w ustach Pana Włodka, który w roli Henryka VIIIgo niewłaściwie sobie nadaney nadzwyczaynie przesadzał; podobnieyszym go czyniły do burmistrza iak do Monarchy.

Musiemy tu nakoniec wspomnieć o niestosowności w rozdawaniu rol pomiędzy Artystów. Już to odpoczątku uważamy, iż obciążeni są narzucanemi sobie niewłaściwemi charakterami; co nigdy do stopnia udoskonalenia, nieda wznieść się tey truppie. Przedsięwzięliśmy odtąd, poznawszy nieco zdolności lepszych Aktorów; i w tym względzie czynić nasze uwagi. Rola Henryka VIIIgo należała w tey sztuce Panu Kochanowskiemu, a Norrisa Panu Włodkowi. Lepiey zapewne obadwa byliby się w nich wydali.

W.

Do Pana W.... Recenzenta Teatru w Krakowie.

Po przeczytaniu powtórney Jego krytyki, nad wystawionemi II. III. IV. V. VI. VII. raz sztukami, przez Aktorów do tego miasta przybyłych: znalazłszy tę zgodną z przeznaczeniem, i prawdziwym znawcy drammatycznego płodem, zdawałby mi się iedynie dla tem zupełniey szego dostąpienia zamierzonych z korzyści dla Publiczności celów, przełożyć mu następne co do tey uwagi, a nayprzod:

Co do sposobu recenzyi sądziłbym, iż tem łatwieyszą korzyść, a zadość uczynienia Publiczności, Jego znaiemość w tym rodzaiu uczynić mogła, gdyby daley nie w sposobie umieszczonym w dodatku do Nru 53 gaz. Krak. swoią krytykę kontynował. Umieszczonych albowiem sześć razem wystawień, po upłynieniu iuż dni kilku od wykonania, a tem bardziey połączone razem, równie Artystom zupełnego przypomnienia, i rozważenia, iak Miłośnikom Sceny rozpoznania, i dokładnego osądzenia recenzyi niedozwalaią. Artysta zaięty zawsze nowemi sztukami, po wykonaniu kilku dopiero skrytykowany, trudno aby mógł wiele ztąd odnieść korzyści; Publiczność zaś musiałaby zupełnie bydź Teatrowi oddaną, aby była wstanie tyle sztuk razem recenzowanych (bez przepomnienia Akcyi, i ich wykonania) osądzić, lub o zupełności, i rzetelności krytyki przekonaną zostać. Radą by więc było Proszącego, aby zamierzona z chwałą dla P. W.... recenzya, w nayblizszym zawsze sztuk wystawieniu Numerze, (ieżeli więcey iak iedno przed wychodzącą dane będzie Gazetą (umieszczoną była; oddzielnie zaś w każdym poiedney reprezentacyi.) (ieżeli zaś przed wychodzącą Gazetą, to iest zwyczaynie po dwa razy w tydzień dawanemi będą) recenzowanem bydź mogło. J tak, z tych VIciu wystawień, w przeszłym iuż Numerze Niedzielnym 52 umieścić recenzyą w części można było. Po wtore.

Co do samey recenzyi. Obok zupeł-

nie dokładnego i istotnego zdania, tak o materyi, i układzie przez Autorów iako też ich dzieł przez Artystów uskutecznienia, muszę także wspomnieć o przepomnieniu niektórych z strony Recenzenta, iakoteż opuszczeniu potrzebnych, a umieszczeniu oboiętnieyszych rzeczy.

I tak, w VItem wystawieniu Dramm̄y: Ton wielkiego Swiata, i dobre serce: Oddaie P. W... zalety P. Bauer młodszey, za Jey pestać piękną, i szlachetną, gdy to opuszcza (cobez konieczney krytyki obeyść się niemogło); iż w roli Małżonki Prezydenta, częstokroć charakteru stosownego niezachowała, i iak dobra wykonywaczka scen tragicznych, wzruszaiących, i temi przeięta, tak wtym razie, gdzie przeznaczona rola w wielu mieyscach większey naturalności wymagała, i uniesienia zbyteczne (do których nawykła) niewszędzie tyle potrzebnemi były, roli swey niezupełnie odpowiedziała. Równie niewspomina P. W...., że P. Podgrabiński w roli Majora, zupełnie ani charakterowi woyskowości, ani przeznaczoney w tey sztuce Karierze roli nieodpowiedział, przez co stał się uymą tych iakie miał (lubo małe) ta sztuka zalety, i wydania rol innych Artystów.

Czego recenzyą tem potrzebnieyszą bydź sądzę, niżli nawet pochwałę, dobrze wykonywaiących, lubo i ta do rzetelney krytyki należeć powinna. Równie, iak iest potrzebnieyszem, iako cel ważnieyszy w tey mierze, wytykanie dobru ról niestosownych, i błędów, a to wszystkim Artystom, a przynaymniey tym, którzy do powiększenia, lub uięcia dobrego sztuki wystawienia wpływ mieli, nawet (lubo nie iest oboiętnem) krytykowanie Autorów. To albowiem, albo iest dla Publiczności, albo dla Artystów. Jeżeli dla Publiczności, a Publiczności obecney, i umieiącey ocenić, mniey się zdaie bydź potrzebnem, dla Galeryi bowiem prożneby podobno musiało i mieysce zaymować; ieźli zaś dla Artystów, to albo w celu przygany Jch wyborowi, albo składania na nich wad Autorów. Jeźli dla wyborow, to tak ściśle dzieła krytykuiąc, i wszystkich prawie wiele do wyrzucenia znayduiąc, trudnoby podobne zawsze szukać, Alzyr Wolterowskich, a przeto małoby podobno Scena polska do wystawienia znalazła. Jeźli przypisuiąc wady sztuk Jch winie, to równie, iak żądać poprawiania, lub zmieniania sztuk od tych, do których iedynie wykonanie należy, nad wyciągaiącem by było, tak podobna przygana słuszną bydź niemoże. Takie przełożenie przyimie P. W... z mey strony, do których (ile potrzebnem bydź osądzi) aby się zastosować raczył, iest życzeniem. C....

Omyłki w Druku. W Dodatku do Gazety Krakowskiey Nr. 53 na stronnicy 686, w wierszu 26tym; zamiast *wydawał* czytay *wydało*; — na stronnicy 687, w kolumnie pierwszey w wierszu 46tym, zamiast *znaydziemy*, czytay *znayduiemy*; — w kolumnie drugiey w wierszu 12tym zamiast *własnie* czytay, *aż* — a w wierszu 13tym zamiast, *go*, czytay *złego*.

DONIESIENIA.

Wydział Dohodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodlego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, podaie do wiadomości, iż gdy powtorna licytacyia Dzierżawy propinacyi Skarbowey w Zamku Krakowskim w dniu 1 m. b. dla braku ubiegaiących się skutku nie otrzymała; przeto nowy termin w dniu 24 m. b. o godzinie 10 z rana w Biórach Wydziału Dochodów Publicznych dla tentowania tey licytacyi pod warunkkmi poprzednio ogłoszonemi, oznacza się. W Krakowie d. 7 Lipca 1817 r.

Linowski.

Za Sekretarza *Marcisiewicz*, *A. W.*

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Podaie do wiadomości, iż w dniu 10 b. m. o godzinie 10 z rana w Biórach Woyta Gminy Jaworzno odbywać się będzie publiczna licytacyia sprzedarzy 400 siągów szczepu drzewa miękkiego nad Rzeką Pszemszą przy Lądzie Jaworznickim złożonego. Chęć przeto ta-

kowego nabycia maiący zechcą się w dniu i mieyscu powyżey rzeczonym znaydować.
W Krakowie dnia 2 Lipca 1817.

Linowski, S. P.
Za Sekretarza, *Marcisiewicz, A. W.*

Wydział Dochodów publicznych podaie do wiadomości, iż w dniu 17 Lipca r. b. o godzinie 10 z rana w Biórach Wydziału odbywać się będzie publiczna Licytacyia sprzedaży dziesięcin poniżey wyszczególnionych z zbiorów tegorocznych Skarbowi tu teyszemu należących się, pod warunkami następuiącemi: — 1ód. Każdy licytować chcący przed rozpoczęciem Aktu licytacyi vadium 10 części fiskalney wyrównywaiące w gotowych pieniądzach złożyć iest obowiązany. — 2re. Plus licytant, ieżeli nie iest Kontrybuentem dziesięciny, winien będzie zaraz, a naydaley 24 godzinach po ukończoney licytacyi, całą summę stąd wynikaiącą, po potrąceniu wadii do Kassy Główney zapłacić, inaczey do prawa wytyczy nie byłby przypuszczonym. Jeżeli zaś włościanie będą plus licytantami, tedy tym termina dwa do uiszczenia się dozwolene bydź mogą; pierwszy zaraz po licytacyi na którym połowę, drugi zaś dzień 1 Grudnia 1817 w którym resztę summy naywięcey ofiarowaney, złożyć obowiązani będą. — W Krakowie dnia 30 Czerwca 1817 r.

Linowski, S. P.
Gadomski, S. W.

WYKAZ DZIESIĘCIN:

Nazwisko Kontrybuentów	*Cena fiskalna.*
Batowice Gromada	480 Zp.
Czernichów ditto gruntów Włościan.	406 z
Czernichów Gromada ści Szlacheckiey.	393 z czę-
Czernichów Dominium	84 gr. 20
Częźkowice Gromada	426 — —
Górka Kapitulna Gromada	23 — —
Jaworzna ditto	612 — —
Kłokoczyn ditto	370 — —
Kamień Dominium Gromada	390 — —
Krzeszowice	659 — —
Łobzów Dominium	100 — —
ditto Gromada	130 — —
Modlniczka Dominium Grom:	520 — —
Mirów Dominium	101 — 15
ditto z Brodłami i Podłęże Gro:	64 — —
Okleszna	143 — 15
Przeginia Narod: Gromada	390 — 15
Płaza Gromada	211 — —
Pisary	325 — 15
Prusy Gom: i Dominium	500 — —
Pleszow Gromada	682 — 6
Rusocice ditto	349 — —
Raciborowice Gromada	404 — —
Radwanowice ditto	559 — —
Sułkowa ditto	31 — —
Szczekowa ditto	51 — —
Wołowice Dominium	340 — —
ditto Gromada	535 — —
Wyciąże ścianie z grunt: dawnych.	490 Wło-
Węgrzynowice Dominium	123 — —
Zagacie Gromada	276 — —
Zastow Dominium i Gromada	640 — —
Karniow Gromada	342 — —

Za zgodność z Aktami
Gadomski, S. W.

Gdy licytacyia na dzień 19 Czerwca ustanowiona, Gazetą Krakowską obwieszczona, na dzierżawę całkowey propinacyi w Dobrach Tenczyńskich, bez skutku została, zdecydowało się się przeto Dominium, tę propinacyią, cząstkowo, a to kluczami, Krzeszowice, Morawica, Mirów, Myslachowice, i Miasto Nowa Góra, oddzielnie z wolney ręki, wypuścić. Wzywa przeto chęć maiących do takowey dzierżawy, aby się niezwłocznie zgłosili do Kancellaryi Dominikalney w Krzeszowicach.

W dniu 22 Lipca r. b. o godzinie 10tey z rana, w Kancellaryi Dominikalney w Krzeszowicach puszczone będzie w dzierżawę polowanie w dobrach Tenczyńskich przez licytacyią na rok ieden od 1go Września, a to Wydziałami: — Morawica i Kopce, Mirów i Tenczynek, Myslachowice.

Doświadczoną iest rzeczą: iż Kwiat czyli popiół cynkowy, do farb użyty bydź może zamiast Bleyweysu; — takowego w każdym czasie dostanie w Krzeszowicach, kamień w funtach 32 po złp. 32. Obstalunki będą przyymowane, w Krakowie przez Głębockiego Gospodarza Dworku Tęczyńskiego za Wislną Bramą.